

Spis treści

Przedmowa / 9

I. IDEE

- Józef Wittlin, *Wojna, pokój i dusza poety* (fragment) / **11**
Jerzy Stempowski, [*Teoria czynu u futurystów, surrealistów i dadaistów*] / **12**
José Ortega y Gasset, *Bunt mas* (fragment) / **14**
Sigmund Freud, [*Badanie skojarzeń i interpretacja marzeń sennych jako drogi poznania nieświadomości*] / **16**
Bolesław Leśmian, *Rytm jako światopogląd* (fragment) / **18**
Bruno Schulz, *Mityzacja rzeczywistości* (fragment) / **19**
Mircea Eliade, *Mit – wzorzec* (fragment) / **20**
Michail Bachtin, [*Groteskowy obraz ciała*] / **22**
Erich Fromm, *Ucieczka od wolności* (fragment) / **24**
Hannah Arendt, *Eichmann w Jerozolimie. Rzecz o banalności zła* (fragmenty) / **25**
Zygmunt Kubiak, *Natura i obłąd* (fragmenty) / **27**
Michał Głowiński, *Marcowe gadanie. Komentarze do słów 1966–1971* (fragmenty) / **30**
Czesław Miłosz, *O wygnaniu* (fragment) / **33**
Jean Paul Sartre, *Egzystencjalizm jest humanizmem* (fragment) / **34**
Stanisław Ignacy Witkiewicz, *Wstęp do teorii Czystej Formy w teatrze* (fragment) / **37**
Simone Weil, [*Rozum i wiara*] / **39**
Jan Paweł II, *List do artystów* (fragmenty) / **40**

2. LITERATURA POLSKA

2.1. Poezja

- Bolesław Leśmian, * * * [*W malinowym chruśniaku, przed ciekawych wzrokiem*] / **43**
Bolesław Leśmian, *Szewczyk* / **44**
Bolesław Leśmian, *Dwoje ludzińków* / **45**
Bolesław Leśmian, *Dziewczyna* / **45**
Leopold Staff, *Wysokie drzewa* / **47**
Leopold Staff, *Problemy* / **48**
Leopold Staff, *Człowiek* / **48**
Leopold Staff, *Wiosna* [*Siedzę w ogrodzie*] / **48**
Julian Tuwim, *Colloquium niedzielne na ulicy* / **49**
Julian Tuwim, *Sokrates tańczący* / **49**
Julian Tuwim, *Sitowie* / **52**
Julian Tuwim, *Muza* / **52**
Antoni Słonimski, *Alarm* / **53**
Kazimierz Wierzyński, *Kufer* / **55**
Jarosław Iwaszkiewicz, *W Orwieto* / **56**
Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, *La précieuse* / **57**

Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, *Kurze łapki* / 57
 Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, *Miłość* [Wciąż rozmyślasz. Uparcie i skrycie] / 57
 Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, *Stara kobieta* / 57
 Władysław Broniewski, *Bagnet na broń* / 58
 Władysław Broniewski, *Rozmowa z Historią* / 59
 Józef Czechowicz, *przez kresy* / 59
 Konstanty Ildefons Gałczyński, *O naszym gospodarstwie* / 60
 Konstanty Ildefons Gałczyński, *Zaczarowana drożka* / 60
 Konstanty Ildefons Gałczyński, *O wróbelku* / 64
 Konstanty Ildefons Gałczyński, *Pieśni* (fragmenty) / 64
 Czesław Miłosz, *Piosenka o porcelanie* / 66
 Czesław Miłosz, *Ars poetica?* / 67
 Czesław Miłosz, *Moja wierna mowa* / 68
 Czesław Miłosz, *Oeconomia divina* / 69
 Krzysztof Kamil Baczyński, *Erotyk* / 70
 Krzysztof Kamil Baczyński, *Elegia o... [chłopcze polskim]* / 71
 Krzysztof Kamil Baczyński, *Z lasu* /
 Krzysztof Kamil Baczyński, *** [Gdy za powietrza zasłoną dłoń pocnie kształty faldować] / 72
 Tadeusz Różewicz, *Róża* / 73
 Tadeusz Różewicz, *Lament* / 73
 Tadeusz Różewicz, *Warkoczyk* / 74
 Tadeusz Różewicz, *W środku życia* / 75
 Tadeusz Różewicz, *bez* / 78
 Wisława Szymborska, *Nic dwa razy* / 78
 Wisława Szymborska, *Życie na poczekaniu* / 79
 Zbigniew Herbert, *Pieśń o bębnie* / 80
 Zbigniew Herbert, *Pan Cogito o postawie wyprostowanej* / 81
 Zbigniew Herbert, *Raport z oblężonego Miasta* / 83
 Jan Twardowski, *Rozmowa z Karmelem* / 84
 Jan Twardowski, *Wyjaśnienie* / 85
 Jan Twardowski, *Powrót* / 86
 Miron Białoszewski, *Ballada z makaty* / 86
 Miron Białoszewski, *O obrotach rzeczy* / 88
 Miron Białoszewski, *Tłumaczenie się z twórczości* / 88
 Miron Białoszewski, *Niedopisanie* / 89
 Ewa Lipska, *My* / 89
 Ewa Lipska, *Egzamin* / 90
 Stanisław Barańczak, *Wypełnić czytelnym piśmem* / 91
 Stanisław Barańczak, *Określona epoka* / 92

2.2. Proza

Jerzy Andrzejewski, *Ciemności kryją ziemię* (fragment) / 93
 Kazimierz Brandys, *Wariacje pocztowe* (fragmenty) / 96
 Wiesław Myśliwski, *Kamień na kamieniu* (fragment) / 99

2.3. Dramat

Witold Gombrowicz, *Ślub* (fragment) / 102
 Konstanty Ildefons Gałczyński, *Teatrzyk „Zielona Gęś”: Koncert w Częstochowie* / 106
 Tadeusz Różewicz, *Świadkowie albo nasza mała stabilizacja* (fragmenty) / 109
 Sławomir Mrożek, *Emigranci* (fragment) / 115

3. LITERATURA POWSZECHNA

3.1. Poezja

- Konstandinos Kawafis, *Czekając na barbarzyńców* / **121**
Anna Achmatowa, *Północne elegie: elegia Piąta* / **122**
Josif Brodski, *Postój w pustyni* / **124**
Josif Brodski, *W Krainie Jezior* / **126**

3.2. Proza

- Marcel Proust, *W poszukiwaniu straconego czasu* (fragment) / **127**
James Joyce, *Ulisses* (fragment) / **130**
Thomas Mann, *Czarodziejska góra* (fragment) / **132**
Ernest Hemingway, *Pożegnanie z bronią* (fragment) / **134**
George Orwell, *Rok 1984* (fragment) / **137**
Günter Grass, *Błaszany bebenek* (fragment) / **138**
Gabriel Garcia Márquez, *Sto lat samotności* (fragment) / **139**
Jorge Luis Borges, *Biblioteka Babel* (fragmenty) / **141**
Julio Cortázar, *Gra w klasy* (fragmenty) / **143**
Umberto Eco, *Imię róży* (fragment) / **145**

3.3. Dramat

- Bertolt Brecht, *Opera za trzy grosze* (fragmenty) / **148**
Samuel Beckett, *Czekając na Godota* (fragment) / **152**
Eugène Ionesco, *Lysa śpiewaczka* (fragment) / **155**

4. POGRANICZA LITERATURY

- Maria Dąbrowska, *Dzienniki* (fragmenty) / **159**
Leopold Tyrmand, *Dziennik 1954* (fragmenty) / **162**
Witold Gombrowicz, *Dziennik 1957–1961* (fragment) / **164**
Aleksander Wat, *Mój wiek. Pamiętnik mówiony* (fragmenty) / **166**
Gustaw Herling-Grudziński, *Dziennik pisany nocą* (fragmenty) / **167**
Tadeusz Konwicki, *Kalendarz i klepsydra* (fragment) / **170**
Ryszard Kapuściński, *Cesarz* (fragment) / **171**

5. KRYTYKA LITERACKA

- Zdzisław Jerzy Adamczyk, [Znaczenie opowieści o szklanych domach w „Przedwiośniu” Stefana Żeromskiego] / **175**
Ewa Frąckowiak-Wiegandtowa, [O poszukiwaniu światopoglądu. Interpretacja „Granic” Zofii Nałkowskiej] (fragment) / **177**
Witold Gombrowicz, [Niedojrzałość człowieka jako podstawowy problem „Ferdynandów”] / **180**
Małgorzata Sugiera, [O bohaterze „Ślubu” Witolda Gombrowicza] / **181**
Józef Kelera, [„Kartoteka” Tadeusza Różewicza – gatunki dramatu] / **182**
Tadeusz Nyczek, [„Tango” Sławomira Mrożka – sztuka polska i uniwersalna] / **185**

Małgorzata Szpakowska, [*Diagnoza społeczeństwa w „Emigrantach”
Sławomira Mrożka*] / **186**
Janusz Sławiński, *Białoszewski: być sobie jednym* (fragment) / **190**

Indeks osób i utworów / 193

Indeks ważniejszych pojęć, motywów i postaci literackich / 196

Spis cytowanych źródeł / 198